

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت معارف

ریاست عمومی تعلیمات عمومی

ریاست تعلیمات اساسی و تدریسات ثانوی

رهنمایی پالیسی تعلیمات محلی

دلو ۱۳۹۰

فهرست

صفحه	موضوعات
4	مقدمه
	فصل اول: طرح طرزالعمل برای تعلیمات محلی
6	۱. تاریخچه تعلیم و تربیه در کشور
11	۲. هدف
12	۳. تعریف مکاتب تعلیمات محلی
13	۴. معیارها برای تاسیس مکاتب تعلیمات محلی
14	۵. روند تاسیس مکاتب محلی
16	۶. محل آموزش برای مکاتب محلی
17	۷. گروپ بندی (Clustering) مکاتب محلی
18	۸. تقویم تدریسی و ساعات برای مکاتب محلی
20	۹. نظارت و واریسی از مکاتب محلی
20	۱۰. شورای مکاتب محلی
21	۱۱. شمولیت فراغت و تبدیلی شاگرد
	۱۲. معیارات استخدام، معاش و تربیه معلمین مکاتب محلی
25	۱۳. تهیه کتب و مواد درسی
	پروگرام آموزش تسریعی
26	۱۴. تعریف برنامه آموزش تسریعی
28	۱۵. شمولیت اطفال در مراکز تعلیمی آموزش تسریعی
	فصل دوم:

28	۱۶. طرز العمل اخذ امتحانات
تعلیمات عامه	۱۷. شمولیت شاگردان مراکز تعلیمی آموزش تسریعی در مکاتب
29	فصل سوم: روند واگذاری مکاتب محلی به مکتب عامه
30	۱۸. روند واگذاری
31	۱۹. مسؤلیت موسسه همکار بعد از واگذاری
31	۲۰. اختتام مکتب محلی
	فصل چهارم: احکام متفرقه
32	۲۱. ترتیب این طرز العمل
32	۲۲. اسناد معتبر دیگر
32	۲۳. اجراءات
32	۲۴. مواد و مراجع دریافت این طرز العمل

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

در افغانستان طی دو نیم دهه جنگ و بی ثباتی سیاسی، ساختارهای اجتماعی از هم فروپاشید و زیربنای اقتصادی قسماً نابود گردید که سکتور تعلیم و تربیه از همه بیشتر به چالشها رو برو گردیده و در چنان حالتی برای حکومت افغانستان یک اولیت مهم قرار گرفت.

البته مقامات حکومتی علاقه چندانی نداشتند که منابع لازمه را به سکتور تعلیم و تربیه تخصیص دهند. جامعه بین المللی نیز از اهمیت تعلیم و تربیه آگاه بودند. اما پیچیدگی های جنگ و بی امنیتی باعث گردید که آن هم برای کار در بخش تعلیم و تربیه محتاط باشند.

با درک اهمیت خاص تعلیم و تربیه در بازسازی و انکشاف کشور. بعد از ۱۳۸۰ حکومت افغانستان و تمویل کننده های بین المللی منابع گزاف مالی و انسانی را در سکتور تعلیم و تربیه سرمایه گذاری نمود تا نظام تعلیم و تربیه کشور از سطح ابتدایه تا ثانوی، محکم تر سازد.

با آمدن حکومت موقت، متعاقباً حکومت انتقالی و بالاخره حکومت انتخابی جامعه بین المللی توجه خود را بیشتر به نظام تعلیم و تربیه افغانستان معطوف ساخته تا به ضرورت های مبرم آن پاسخ گویند. برای توسعه مصونیت اقتصادی در یک چارچوب که اصول آن شامل فراهم آوری تعلیم و تربیه به قشر جوان جامعه، جامعه بین المللی دوامدار به چالش ها روبرو هستند.

دولت جمهوری افغانستان متعهد به تعلیم و تربیه همگانی (EFA) و اهداف انکشافی هزاره (MDG) میباشد. ماده ۴۲ قانون اساسی افغانستان فراهم کردن تعلیم به هر طفل بدون در نظر داشت جنس، قوم، موقعیت جغرافیایی و حالت مدنی از صنف اول الی لیسانس تضمین مینماید. همچنان افغانستان کنوینسیون حقوق طفل (CRC) را امضا، تصویب و به تعلیم و تربیه منحیث یک حق اساسی برای اطفال موافقت نموده است. از

طریق این مواد افغانستان تعهد سپرده که بر اساس اشتراک مساوی و بدون تبعیض. ارزشها. علم و مهارتها را انکشاف خواهد داد و تعهد نموده تا حقوق مساوی برای اطفال نه تنها در عرصه دست رسی به تعلیم و تربیه بلکه فرصت های مساویانه ارایه خواهد نمود.

چون در افغانستان تعداد زیادی از اطفال (پسران و دختران) وجود دارند که سن آنها با لایحه واجد شرایط شمول به مکاتب عامه مطابقت ندارد. بنابراین وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان از موسسات ملی و بین المللی و تمویل کننده ها دعوت بعمل آورده تا یک سیستم تعلیمی برای اطفال که از مکاتب معارف و حق تعلیم تربیه به دلایل گوناگون محروم مانده. را حمایه نماید.

بتاسی از این اهداف بشر دوستانه و دلسوزانه در عرصه تعلیم و تربیه. سازمان های همکار ملی و بین المللی به این دعوت وزارت جلیله معارف جواب مثبت داده و در تفاهم با وزارت معارف پروگرام تعلیمات محلی و آموزش تسریعی را روی دست گرفتند. در پروگرام های تعلیمات محلی و آموزش تسریعی کتب درسی موجوده وزارت معارف تدریس میگردد. اما در پروگرام آموزش تسریعی پلان تعلیمی طوری ترتیب و تنظیم گردیده که دو سال تعلیمی در یکسال تکمیل گردد. و تمام شاگردان این مکاتب اعم از شاگردان تعلیمات محلی و آموزش تسریعی از صنف ششم فارغ و به مکاتب عامه تعلیمات عمومی معرفی گردند. در صورت ایجاد مشکل برای شاگرد در جریان فراغت از صنف تعلیمات محلی و یا مرکز آموزش تسریعی. مکتب عامه مسولیت دارد تا یک راه حل مناسب برای شان پیدا نموده و در حصه شمولیت آنها در مکاتب عامه سهولت به میان بیاورد.

بخش الف. تاریخچه و پس منظر:

۱. تاریخچه کشور:

افغانستان در جنوب آسیا واقع شده است و مساحت آن ۶۴۷۵۰۰ کیلومتر مربع است که از لحاظ اداری به ۳۴ ولایت و ۳۶۴ ولسوالی تقسیم گردیده است. از نظر توپوگرافی، افغانستان یک کشور محاط به خشکه و کوهستانی با درجه حرارت های مختلف بین تابستانهای گرم و خشک و زمستان اغلباً بسیار شدید میباشد. دولت افغانستان دارای یک سیستم ریاست جمهوری است و قانون اساسی زمینه جدایی میان قدرت قوای اجراییه، مقننه و قوه قضائیه را فراهم میکند. قوه اجراییه شامل ۲۵ وزارتخانه و تعدادی از ریاست های مستقل میباشد. رئیس

جمهور رئیس قوه اجراییه و دولت است و توسط دو معاون رئیس جمهوری کمک می‌کند.

نفوس افغانستان ۳۳.۵ میلیون (از سرشماری سال ۱۹۷۹ اخذ شده) تخمین گردیده است. منازعات سی ساله تأثیرات ویرانگری در افغانستان داشت. و امروز یکی از فقیرترین کشورهای جهان به شمار میرود که از بین ۱۸۷ کشور به درجه ۱۷۲ قرار دارد و عمر اوسط مردم آن به ۴۴ سال میرسد. افغانستان به شدت وابسته به کمک های خارجی باقی مانده و در بین کمترین استانداردهای زندگی در جهان میباشد.

فقر در افغانستان توسط نمونه های بارز به حدی رسیده که مردم را آسیب پذیر و بعد قوی ولایتی و جنسیتی، به حاشیه رانده شده و شاهد تقسیم به روستا و شهر می باشد. بیش از ۴۶ فیصد از نفوس زیر خط فقر زندگی می کنند. با بیش از نیمی از نفوس در وضعیت آسیب پذیری شدید قرار دارد. اگرچه سطح بیکاری از ۲.۱-۲.۹٪ (۸/۲۰۰۷) سروی آسیب پذیری، (۲۰۱۰) وجود دارد. بیکاری موضوع حتی مهم تر است. با ۴۸ فیصد در مناطق شهری به کار و ۵۴ فیصد در مناطق روستایی به عنوان underemployed کم کاری طبقه بندی

شده به کار (کمتر از ۲۵ ساعت / هفته). در کشوری که در آن خدمات اجتماعی باید پرداخته شود. عدم درآمد مانع برای دسترسی به خدمات اجتماعی است.

تنها ۲۷ فیصد از نفوس دسترسی به آب آشامیدنی صحتی و ۴۱ فیصد به برق (سروی آسیب پذیری ۸/۲۰۰۷) دارند. افغانستان در حال حاضر دارای یکی از بالاترین میزان مرگ و میر مادران (۱۴۰۰ مرگ و میر در هر ۱۰۰۰۰) و در جهان در میان بلندترین میزان مرگ و میر در نوزاد و اطفال زیر سن ۵ سال میباشد. حدود ۱۵ فیصد از نفوس به خدمات اساسی صحتی دسترسی ندارد. تقریباً چهار تا پنج میلیون مردم به شدت آسیب پذیر و در حدود ۶.۲ میلیون مردم به طور عاجل نیاز به کمک های امدادی مراقبت های اولیه ای صحتی دارند. در هر ۱۴ طفل افغان کمتر از پنج سال یکی آن از سوء تغذیه حاد رنج می برند. علاوه بر این، برخی از ۷.۳ میلیون نفر (۳۱ فیصد از نفوس) دارای مواد غذایی ناامن هستند و یکی دیگر از ۵.۴ میلیون نفر (۲۲ فیصد) در معرض خطر نا امنی غذایی (سروی آسیب پذیری ۰۸/۲۰۰۷) است.

نزدیک به ۴۰ فیصد از اطفال از نظام تعلیمات ابتدایی محروم گردیده که ۶۰ فیصد آنرا دختران تشکیل میدهند. تحریم های تاریخی / فرهنگی در برابر آموزش دختران، حمله به مکاتب رسمی، نا امنی در بسیاری از نقاط کشور، همراه با فاصله به مکاتب و کمبود معلمان اناث اند که تمام آن تاثیرات منفی جدی در بخش تعلیم و تربیه دارد. که ملت در همه حالات جان سالم به در برده ادای احترام به مقاومت مردم آن است. جوامع تمایل زیادی خود را برای کار به سوی صلح، به ارائه خدمات ضروری و برای سرمایه گذاری در آینده افغانستان - حمایت از تعلیم و تربیه فرزندان خود نشان داده اند.

۲. سکتور تعلیم و تربیه:

با وجود منازعات جاری، از سال ۲۰۰۱، به اینسو پیشرفت های عمده در بخش تعلیم و تربیه رونما گردیده. ثبت نام سریع وجود دارد که کمی بیشتر از یک میلیون نفر در سال ۲۰۰۱ نزدیک به ۷.۳ میلیون نفر در ۲۰۱۰ (در تعلیمات عمومی، تعلیمات اسلامی، TVET و تربیه معلم). بیشترین تعداد از شاگردان که تا کنون در سیستم تعلیم و تربیه ثبت نام کرده اند، ۲۸٪ آن دختران اند.

وزارت تعلیم و تربیه. گام عمده ای در پیشبرد تعلیم و تربیه برداشته است و به تعلیم برای همه (EFA) و انکشاف اهداف هزاره (MDG) متعهد است. وزارت معارف پلان ستراتیژیک ملی تعلیم و تربیه اول را (۲۰۰۶-۲۰۱۰) را به موافقت تطبیق نمود. این به تطبیق پلان ستراتیژیک ملی تعلیم و تربیه دوم (۲۰۱۰-۲۰۱۴) عزم داد و پلان کوتاه مدت (۲۰۱۱-۲۰۱۴) انکشاف داد. این همه نشان دهنده تعهدات وزارت معارف به سوی احیای مجدد سیستم تعلیم و تربیه و ازین بردن نقاط منفی در تعلیم و تربیه میباشد.

در حالی که دستاوردهای بخش تعلیم و تربیه موثر هستند. تعدادی از چالش های پیش رو وجود دارد. به تعداد ۴ میلیون اطفال واجد شرایط از مکتب محروم هستند و به تعداد ۱ میلیون اطفال غیر حاضر دایمی هستند. در مواجهه با تقاضای بالا، بخش تعلیم و تربیه تقریباً باید ظرفیت شبکه خود را به ارانه تعلیم و تربیه برای اطفال در حال حاضر خارج از مکتب دو برابر سازد. در حالیکه ادامه تربیه معلم و اعمار مکاتب نو این مسایل را تا حدی حل خواهد نمود ولی با در نظر داشت توپوگرافی و جمعیت پراکنده این کشور، دسترسی به تعلیم تربیه از طریق مکاتب عامه بحیث یک مشکل برای مردم که در قره و قصبات دور دست زندگی دارد، در کوتاه مدت ادامه خواهد یافت.

بخش ب. پالیسی و رهنمایی تعلیمات محلی:

۱. توضیح

یک نظر کوتاه به احصایه مربوط. مشکل وزارت معارف را واضح میسازد که به آن رو برو است و ضرورت این که به راه های متبادل عرضه خدمات پردازد. هنوز هم بیش از ۴.۲ میلیون کودک خارج از مکتب وجود دارد. که ۶۰ فیصد آنها دختران هستند. ۶۸ فیصد از ۱۸۶.۸۶۴ معلمان را به حداقل مورد نیاز (صنف ۱۴) برای یک معلم به طور کامل واجد شرایط پوره نمی کنند. نسبت معلم و شاگرد ۰.۱:۲۴ (۲۰۱۰) است - و اگر شاگردان غیر حاضر دایمی مکتب به مکاتب برگردند- این نسبت بالاتر از ۵۰ تا ۶۰ شاگرد بر معلم بلند خواهد رفت طرح ریزی شده که با ثبت نام شاگردان تعداد آنها به ۸.۶ میلیون در سال ۲۰۱۲ افزایش مییابد. علاوه بر این ۵۰٪ از ۱۲۴۲۱ مکتب هنوز فاقد تعمیر میباشند.

این یک وظیفه دشوار بوده که با توجه جغرافیه. تفاوت های جنسیتی و نابرابری های روستایی. شهری. ناامنی. تعلیم و تربیه با کیفیت پایین و محدودیت های اداری افغانستان. تقاضای تعلیم و تربیه از سال ۲۰۰۱ به اینسو افزایشی قابل توجه یافته است. افزایش هفت چند در تقاضا برای تعلیم و تربیه از سال ۲۰۰۱ به اینسو یک فشار قوی روی سستم فعلی وارد نموده است. در حالیکه اقدامات لازم برای قوی ساختن سستم برداشته شده ولی محدودیت ها در عرضه خدمات هنوز جواب گو به تقاضای فعلی نمی باشد. سپس دولت جمهوری افغانستان زیر فشار میباشند تا به راه های متبادل جهت عرضه خدمات تعلیم و تربیه که جواب گوی تقاضا در کوتاه و متوسط مدت باشد. رسیدگی کند.

افزایش ثبت نام دختران و پسران هر دو مهم است. اما باید دست به دست هم داده تا کیفیت و برابری (زن و مرد) در نظر گرفته شود. به عنوان یکی از اولویت های پالیسی در تعلیم برای همه (EFA) گزارش نظارت جهانی در سال ۲۰۰۸. دولت ها باید پالیسی فراگیر ارائه تعلیم با کیفیت برای همه اطفال. از جمله کسانی که تا به حال از حق تحصیل محروم مانده اند زمینه تعلیم و تربیه مساعد گردد. این کار به ایجاد مکاتب به اندازه کافی و مراکز یادگیری در سراسر کشور نیاز دارد. استخدام معلمان کافی به حفظ نسبت

شاگرد و معلم. مدیریت. بهبود تعلیم و تربیه معلم. تغییر از صدای موج یادگیری در حال توسعه مهارت حل مشکل. اصلاح برنامه های درسی و کتابهای درسی. و ساختن چنین محیط های مورد پسند اطفال. حساسیت به جنسیت. محیط های آموزشی سالم و با امن. نزدیک به آن محیط که اطفال در آن زندگی می کنند.

در کشور های که حالات مشابه به افغانستان دارد. روشها متبادل برای سیستم رسمی تعلیم و تربیه (اغلب به شدت مبتنی بر شهری) ناکام گردیده به کار برده میشود. پروگرام کامیاب BRAC در بنگله دیش. یکی از چنین روش است که در آن برای اطفال که از مکتب باز مانده یا هیچ ثبت نه شده. تعلیم و تربیه غیر رسمی ارائه مینماید. اما بسیاری دیگری هم وجود دارد. سیستم های جاگزین/متبادل دارای انعطاف پذیری لازم برای رسیدگی به مشکلات جوامع محلی اجازه می دهد - نیاز برای کارگروفاصله به مکاتب رسمی. بی میلی معلمین تربیه شده رسمی برای کار در مناطق دوردست و غیره. برای آنها مهیا نمودن دسترسی به تعلیمات اساسی با یک روش مناسب. و در بسیاری از کشورها نیز هم ارزشی با مدارک رسمی ارائه می دهند. تا اطفال رابه حصول تحصیلات عالی قادر سازند.

مفکوره تعلیمات محلی دارای سابقه طولانی در افغانستان است. دولت مکاتب دهاتی را در دهه ای 1970 در این کشور که آن محلات بیش از حد پراکنده بودند. و یا جمعیت زیر استاندارد برای ایجاد مکاتب ابتدایی. حمایت مینمود. مفکوره مشابه توسط موسسات ملی و بین المللی که زمینه تعلیم و تربیه برای اطفال وگروپهای خاص در اوقات مختلف به طور مثال مکاتب خانگی برای دختران در حکومت طالبان. مکاتب محلی و آموزش تسریعی در جاهای که مکاتب رسمی موجود نبوده تطبیق می گردید.

تعلیمات محلی (CBE) و آموزش تسریعی (ALP) برنامه ها و مدل های موفق اند که در جذب بیشتر شاگردان خصوصا دختران به مکاتب در افغانستان به اثبات رسیده است. ادامه شورش ها و تهدیدات امنیتی مرتبط با آن. نگرش جامعه و باورهای مربوط به تعلیم دختران. و ناتوانی دولت برای رسیدن به مناطق دور افتاده به ایجاد CBE و ALP وامکانات عملی برای دستیابی به اهداف EFA راهای موثر اند.

وزارت معارف متعهد است که مکاتب تعلیمات محلی را حمایت نموده و این مکاتب را به شکل رسمی بحیث صنوف الحاقیه شناخته و در سیستم تعلیم و تربیه ملی داخل سازند. که رسماً به عنوان تامین توسعه در نظام تعلیم و تربیه ملی است. این مجموعه ترتیب شده از پالیسی ها و رهنمودهای لازم اطلاعات بیشتر در مورد موقف دولت با توجه به مکاتب تعلیمات محلی. تعریف آن سازماندهی. هدف آن و روابط و مسولیت های شرکای کاری در زمینه را فراهم خواهد کرد.

۲. هدف:

حکومت افغانستان بر اساس مواد قانون اساسی متعهد می‌باشد که آموزش با کیفیت خوب را برای همه افراد صرف نظر از جنس، قومیت، زبان، دین، مذهب، سن، توانایی فیزیکی و محل زندگی یا موقعیت جغرافیایی فراهم سازد.

هدف خاص تأسیس مکاتب محلی فراهم نمودن دسترسی به آموزش با کیفیت خوب دوره تعلیمات اساسی (از صنف اول الی صنف ۹) برای پسران و دخترانی می‌باشد که در نواحی دور افتاده روستایی و نیمه شهری زندگی می‌نمایند. یا اطفال کوچی و اقوام کوچک دی‌گر جایی که دسترسی به امکانات موجود آموزشی وزارت معارف میسر و عملی نبوده و یا سن اطفال بالاتر از سن شمولیت به مکتب بوده و آنها نمی‌توانند در مکاتب عادی شرکت کنند.

قابل یادآوری است که ایجاد مکاتب محلی یک پروسه ای موقتی نبوده بلکه جز مهم تعلیمات عمومی در کشور میباشد.

وزارت معارف چالشهای که ادامه یک مکتب تعلیمات محلی بعد از صنف سه دارد تشخیص کرده که یکی از آنها عدم موجودیت معلم است. وزارت معارف از تطبیق کننده های تعلیمات محلی تقاضا دراد تا زمینه حد اقل از صنف ۱-۳ برای اطفال مهیا سازد. در صورت امکان ادامه مکتب تعلیمات محلی الی صنف ۹. وزارت معارف و تطبیق کننده وضعیت را تحلیل نموده و سعی میکند تا یک محیط سازنده را برای شان فراهم سازد.

به منظور ارتقای معیار آموزشی در مکاتب محلی و مکاتب عمومی، حکومت و مردم با همکاری همدیگر باید یک نظام آموزشی کلی و واحد ملی را در همه مناطق شهری و

روستایی بنا نهند. تا پاسخگوی ضروریات شاگردان . مردم و کشور باشد. بنابراین . وزارت معارف معتقد است که باید همه مکاتب توسط دولت و مردم حمایت شوند. در تمام مکاتب عامه بشمول مکاتب تعلیمات محلی مردم در تقویه کیفیت تعلیم و تربیه از طریق اشتراک فعال در شورای مکتب و دیگر فعالیت ها. سهمیم باشند. حمایه مردم را به مردم محل باید در عین حال مکاتب دولتی و الحاقی را با فراهم سازی حمایت های چون تأمین امنیت. مواد اضافی برای آموزش و حفظ و مراقبت از محیط آموزشی در همکاری با دولت و از طریق شورای مکتب. حمایت کنند. کمک مردم وابسته به تصمیم های شورای مکتب محلی و دسترسی به منابع حمایتی خواهد بود. آموزش با کیفیت تنها از طریق همکاری و منابع کمکی مشترک شورای مکتب و وزارت معارف بهبود خواهد یافت.

به منظور ایجاد وحدت و کیفیت در نظام آموزشی افغانستان لازم است که توانمندی های مکاتب محلی و دولتی را حفظ نموده و یک رابطه سودمند و دو جانبه را بین آنها به وجود آورد.

۳. تعریف مکاتب تعلیمات محلی

وزارت معارف رویکرد مکاتب محلی را بحیث یک شیوه متبادل بخاطر بهبود در دسترسی به خدمات تعلیم و تربیه. میپندارد. مکاتب محلی که بنام مکاتب الحاقیه وزارت معارف نیز شناخته شده . عبارت از مکاتبی است به صورت مشترک توسط وزارت معارف . مردم محل و موسسات همکاریا مردم محل ووزارت معارف در مناطق دور دست و با جمعیت پراکنده روستایی . در جاهایی که:

ا. مکتب عامه برای اطفال وجود نداشته باشد. و یا

ب. اضافه از ۳ کیلومتر از مکتب عامه دور بوده (جهت وضاحت بیشتر به عنوان نمبر ۵ شماره ۲ مراجعه نمایید) و اطفال به آن رسیده نتوانند.

ت. تعداد عمده از اطفال موجود باشد که فرصت شمولیت در مکاتب را دست داده باشد و سن آنها بیشتر از سن شمولیت در مکتب باشد و نیاز به تعلیمات تسریعی داشته باشد. تاسیس و راه اندازی میگردد.

مکتب محلی تعلیم و تربیه را از صنف اول - صنف نهم (نظر به ضرورت جامعه و موجودیت معلم شایسته) عرضه نموده و یک بخش عمده تعلیمات عمومی میباشد. علاوه بر این شیوه تعلیمات محلی فرصت را برای آن عده اطفال/جوانان از طریق تعلیمات تسریعی مساعد میسازد که از شمولیت در مکاتب عامه محروم مانده اند. تعلیمات تسریعی برای اطفال/جوانان که سن شان تا ۱۵ سال باشد و از مکاتب محروم مانده طرح گردیده است. برای تفصیل بیشتر در باره تعلیمات تسریعی بخش ج را مطالعه نماید.

۴. معیارها برای تاسیس مکاتب تعلیمات محلی

مکاتب محلی وقتی میتوانند تاسیس گردند که معیارات ذیل را تکمیل نماید:

(ا) تقاضا:

- i. در صورتیکه یک جامعه تقاضای تعلیم و تربیه را داشته و این نوع تعلیم و تربیه را در قریه خود حمایت نماید.
- ii. ایجاد مکاتب محلی مطابق اهداف پلان استراتژیک وزارت معارف باشد.

(ب) فاصله:

- i. در صورتیکه فاصله پیاده از محل االی نزدیک ترین مکتب عامه اضافه از 3km باشد (منظور از این فاصله مسیر رفت و آمد شاگردان به مکتب میباشد).
- ii. در صورتیکه مانع رفت و آمد شاگردان مکتب می گردد خصوصاً دختران استثنائات ذیل فاصله مذکور قابل اعتبار نمیشود.
 - موانع جغرافیوی: مانند شاهراه عمومی، دریا، کوه و جنگل که باعث عدم مصونیت شاگردان میشود.
 - موانع کلتوری: در بعضی مناطق مردم به دختران شان اجازه رفتن به مکتب به فاصله زیاد نمیدهند.
 - عدم امنیت: مشکلات امنیتی حین رفت و آمد به مکتب برای شاگردان.

(ج) تعداد اطفال واجد شرایط به مکتب:

i. در یک صنف تعداد شاگردان از ۲۰الی ۲۵ نفر باشد اما اگر در کدام قریه تنها ۱۰ نفر اطفال واجد شرایط شمول مکتب بالخصوص دختران موجود باشد برایش یک شعبه ایجاد شده میتواند. در صورت این قسم استثنات موافقه دو جانبه از وزارت معارف از طریق ریاست معارف ولایت گرفته شود.

ii. یک صنف محلی در صورت که تعداد شاگردان از تعداد که در بالا ذکر گردیده کم شود. باید ادامه پیدا کند. بطور مثال صنف اول در سال اول با ۲۰ شاگرد آغاز گردید ولی تعداد شاگردانش در سال دوم و صنف دوم به ۱۰ شاگرد تقلیل یافت.

(د) تعهد و اشتراک جامعه:

i. روستاها یا محلات باید موافقت نمایند که مکان برای فراگیری آموزش یا صنف را فراهم نموده و مسؤولیت حفظ و مراقبت و امنیت مکتب. تجهیزات. مواد و شاگردان را به عهده گیرند.

ii. روستاها از تحصیل شاگردان حمایت نموده و به دختران اجازه رفتن به مکتب را بدهند.

iii. روستاها از کار استاد صنف و پرسونل مکتب مرکزی نظر به ضرورت حمایت مینمایند.

iv. روستاها موافقه نموده که در ساختن و فعال نگا داشتن شورای مکتب سهم فعال میگردد.

۵. روند تاسیس مکاتب محلی:

تاسیس مکاتب محلی توسط هر یک وزارت معارف و یا موسسه همکار تطبیق میگردد. روند ذیل باید بکار برده شود.

(أ) سروی مقدماتی:

موسسه تطبیق کننده سروی مقدماتی را انجام میدهد و یا ارقام را از ریاست عمومی تعلیمات عمومی در خواست میکند. سروی مقدماتی باید در مشاورت به ریاست معارف و مدیریت معارف مربوطه و واحد تعلیمات محلی در وزارت معارف صورت بگیرد.

ب) دیزاین پروژه:

طرح پروژه و تهیه پرپوزل مسولیت های موسسه تطبیق کننده میباشد که متعاقباً مباحث تخنیکی با تیم مربوط ریاست تعلیمات عمومی و ریاست معارف مربوطه انجام میابد. دوران پروژه باید کمتر از سه سال نه باشد. دیزاین پروژه باید قسمی باشد که هر سال اطفال واجد شرایط مکتب به صنف اول جذب گردند.

ج) تفاهم نامه:

بعد از مباحثات تخنیکی و تصویب پرپوزل از ریاست های عمومی تعلیمات عمومی و پلان و پالیسی یک تفاهم نامه (پروتوکول) بین موسسه همکار و وزارت معارف امضا میگردد. صلاحیت رسمی امضا این تفاهمنامه وزیر معارف و معینیت تدریسی این وزارت دارا میباشد. تفاهم نامه شامل محتویات ذیل میباشد.

- i. مکلفیت های جانبین.
- ii. میکانیزم هماهنگی، نظارت و راپوردهی.
- iii. حسابدگی و شفافیت.
- iv. طرح و تقسیم اوقات واگذاری.

د) بسیج و اشتراک جامعه:

بسیج جامعه در سر تاسر جهان برای تغیر روش و رفتار و درک جامعه، تقویت جامعه، افزایش در تقاضا برای تعلیم و ساختن سستم تعلیمی عامه فراگیر، بحیث یک روش موثر ذکر گردیده است. جهت ایجاد و حمایه یک مکتب محلی، بسیج جامعه در محل یک قدم واقعی اولیه است.

از طریق کوشش های موفقانه بسیج جامعه شورای مکتب بوجود میاید. (تفصیل در شماره ۱۰ مطالعه نماید). بعد از ایجاد شورای مکتب، یک توافقنامه بین وزارت معارف (ریاست

معارف. مدیریت معارف). تطبیق کننده و شورای مکتب امضا می‌گردد. این توافقنامه شامل مسوولیت های تمام جوانب در جریان ایجاد و فعالیت مکتب مذکور میباشد.

ه) ایجاد مکتب محلی:

یک مکتب محلی بعد از اقدامات ذیل ایجاد می‌گردد.

- i. شناسایی، انتخاب و تهیه محل مناسب آموزش (جهت تفصیل به شماره ۶ مراجعه گردد)
- ii. شناسایی، انتخاب و تربیه ابتدایی معلم (جهت تفصیل به شماره ۱۲ مراجعه گردد)
- iii. ثبت و شمولیت تعداد لازم شاگردان در هماهنگی با نزدیک ترین مکتب مرکزی. انتخاب محل آموزش و معلم از طریق اشتراک فعال و تحت رهبری شورای مکتب انجام می‌گردد. شورای مکتب برای ایجاد علاقمندی جامعه و شفافیت در پروسه مردم محل را در پروسه سهمیم می‌سازد. مدیریت معارف و سواالی و در جای که امکان باشد مکتب مرکزی نیز در این پروسه سهمیم می‌گردند.

و) گروپ بندی: تمام مکاتب محلی باید با نزدیکترین مکتب عامه کلستر گردند و از این طریق اداره و نظارت می‌گردد. (جهت تفصیل به شماره ۷ مراجعه گردد)

۶. محل آموزش برای مکتب محلی

از جوامع توقع برده میشود که یک محل آموزشی امن، دارای احاطه و سرپوشیده را برای صنف الحاقیه وزارت معارف آماده نمایند که این میتواند یک مسجد، مرکز اجتماع مردم یا یک اطاق در یک حویلی باشد و جامعه به نگهداری و تامین امنیت این محل آموزشی موافقت نموده باشد.

(حد اقل معیارات برای یک محل آموزشی قرار ذیل است): (برای معلومات بیشتر به کتاب شبکه بین سازمانی برای تعلیم و تربیه در حالات اضطرار مطابق شرایط و امکانات افغانستان مراجعه شود)

أ) یک اطاق به وضعیت خوب با روشنی کافی و مساحتی که یک تعداد اطفال بتوانند در آن موفقانه به درس ادامه دهند.

- (ب) مساحت کافی برای آموزش یک طفل باید مد نظر گرفته شود.
- (ج) اطاق باید به تمام اطفال اعم از دختر و پسر قریه به شمول اطفال معیوب آنها که میخواهند به صنف الحاقیه بیایند، به آسانی قابل دسترس باشد.
- (د) در نزدیکی صنف باید آب آشامیدنی صحی و تشاب به دسترس تمام شاگردان بشمول اطفال معیوب باشد.
- (ه) در نزدیکی صنف باید تشاب به دسترس تمام شاگردان بشمول اطفال معیوب باشد. موسسه میتواند در صورت امکان اتاق های مورد ضرورت را مطابق معیارات فوق الذکر برای صنوف مکتب محلی احیا و یا اعمار نمایند.

۴. گروپ بندی (Clustering) مکاتب محلی

مکاتب محلی باید به طریقه گروپ بندی (Clustering) اداره گردد. هرگروپ بندی مکاتب محلی باید حد اکثر از پنج مکتب محلی که در شعاع هشت کیلومتر یا کمتر از آن موقعیت داشته باشد تشکیل گردد و هر یک از گروپ بندی (Clustering) باید توسط شخص مسؤل مکتب مرکزی نظارت و رهنمایی گردد.

منظور از کلستر سازی مکاتب الحاقیه وزارت معارف با یک مکتب مرکزی برای تسهیل پروسه ارائه تعلیم و تربیه از طریق ثبت نام شاگردان و شمولیت شان در کتاب اساس مکتب مرکزی، ثبت نام معلمین، انتقال کتب درسی تحت نظارت مدیر و سر معلمین مکتب مرکزی میباشد.

در گروپ بندی صنوف محلی یا الحاقیه طرق ذیل بکار برده شود:

- (أ) صنوف محلی باید با نزدیکترین مکتب عامه کلستر گردند. مکتب عامه مذکور رول مکتب مرکزی را خواهد داشت.
- (ب) اگر گروپ مکاتب محلی در قطر ۸ کیلومتر یا کمتر از آن باشد با قریه مرکزی کلستر میگردد که رول مکتب مرکزی را خواهد داشت.
- (ج) اگر مکتب عامه در فاصله ۸ کیلومتر یا بیشتر از آن از صنف محلی موجود باشد مسوولیت راجستر و نظارت صنوف محلی بدوش اعضای نظارت مدیریت معارف ولسوالی مربوطه میباشد.
- لست کلستر ها در ولسوالی مربوطه توسط مدیریت ها و ریاست های معارف نگهداری و به سیستم اداره معلوماتی تعلیم و تربیه (EMIS) داخل میگردد.

۸. تقویم تدریسی و ساعات برای مکاتب الحاقیه وزارت معارف

برای کسب اطمینان از کیفیت تدریس، این مهم است که هر صنف الحاقیه تقسیم اوقات مربوطه را طوریکه در رهنمود وزارت معارف شرح گردیده، تعقیب نماید.

معمولاً، یک مکتب تعلیمات اساسی وزارت معارف برای صنف اول سه ساعت نجومی درس را به مدت شش روز در یک هفته برای ۹ ماه متوالی فراهم مینماید. گرچه ساعات و مدت یک صنف الحاقیه میتواند طبق نیازمندی های جامعه تا زمانیکه در اخیر سال تعلیمی مجموع ساعات پوره گردد، انعطاف پذیر میباشد.

یک صنف الحاقیه وزارت معارف میتواند رخصتی های عمومی و همچنان رخصتی که از طرف وزارت معارف اعلان میشود، رعایت نماید.

**(جدول ۱) نمونه پلان تعلیمی هفته وار برای مکاتب تعلیمات اساسی صنوف اول الی نهم
منحیث رہنما برای تعلیمات محلی**

1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	معلومات مدنی	15
0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	انسان ومحیط زیست	16
0	0	0	0	0	0	۲	۲	۲	۲	مہارت های زندگی	17
0	0	0	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	حسن خط	18
0	0	0	۲	۲	۲	۲	۲	۲	۲	رسم وکار عملی	19
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	تربیت بدنی	20
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	حرفہ	21
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	مضامین انتخابی(زراعت- مہارت های مسلکی ویا ICT محیط زیست واققتصادخانوادہ)	22
۲۶	۲۶	۲۶	۲۰	۲۰	۲۰	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	مجموعہ	
۲	۲	۲	0	0	0	0	0	0	0	کیمیا	10
۲	۲	۲	0	0	0	0	0	0	0	بیولوژی	11
0	0	0	۲	۲	۲	0	0	0	0	علوم اجتماعی	12
۲	۲	۲	0	0	0	0	0	0	0	تاریخ	13
۲	۲	۲	0	0	0	0	0	0	0	جغرافیہ	14

۹. نظارت و واری از مکاتب محلی

مکاتب محلی توسط ادارات ذیل نظارت و واری خواهند شد:

- ا) توسط اعضای واحد تعلیمات محلی ریاست عمومی تعلیمات عمومی
 - ب) کارمندان ولایتی تعلیمات محلی در ریاست های ولایتی معارف.
 - ج) توسط شورای مکتب که برای مکاتب الحاقیه تاسیس گردیده است. در بعضی موارد یک شورای مکتب مسولیت بیشتر از یک مکتب را خواهد داشت.
 - د) توسط مدیر و یا سر معلم مکتب مرکزی
 - ه) توسط کارمندان نظارت مدیریت معارف ولسوالی. اعضای نظارت تعلیمی ریاست های معارف مربوطه و اعضای نظارت ریاست عمومی نظارت وزارت معارف
 - و) توسط موسسات تطبیق کننده/تمویل کننده
۱۰. شورای مکاتب محلی

برای هر مکتب محلی یک شورای مکتب دایر میگردد مگر اینکه سایر کمیته های جامعه (شورای محل، پروگرام همبستگی ملی و یا کمیته انکشاف جامعه) مسولیت آنرا متقبل گردد. اعضای شورای مکتب باید شهروندان فعال بوده و از دسترسی مساویانه تمام اطفال جامعه مربوطه اش اطمینان حاصل نماید. اعضای شورا باید مایل به حفاظت و نگهداری مکتب محلی مربوطه داشته بوده. معلمین را هنگام مشکلات معاونت و بتواند مکتب را منظمآ نظارت نماید.

تشکیل و پروسه شورای مکتب باید انعطاف پذیر بوده (در بین ۳-۷ نفر اعضا). شامل یک نفر معلم مکتب محلی و اشتراک زنان، جوانان، نماینده والدین و اطفال را تشویق نماید. در مورد از رهنمود های وزارت معارف که برای شورا های مکاتب آماده گردیده میتوان استفاده نمود. هر شورای مکتب باید در سال تعلیمی تاید و یا انتخاب دوباره گردد.

مسولیت شورای مکتب عبارت از نظارت و مراقبت از مکتب محلی و کسب اطمینان از کیفیت تعلیم و تربیه که برای اطفال جامعه انتقال داده میشود. بوده و شامل نظارت و نظر اندازی به حاضری کارمندان و شاگردان مکتب، بسیج جامعه و مشارکت ملی بسوی آموزش همگانی و رابطه به مکتب مرکزی و مدیریت معارف میباشد. نظارت و دیگر

مسئولیت ها در توافقنامه که بین شورای مکتب و وزارت معارف امضا میگردد. بیشتر تشریح میگردد.

۱۱. شمولیت. فراغت و تبدیلی شاگردان

- (أ) اطفال (دختر و پسر) سن مکتب (سن ۶-۹ در صنف اول) واجد شرایط برای شمولیت در مکتب محلی میباشند. از لایحه تعلیمات اساسی بمنظور انتخاب اطفال واجد شرایط مکتب استفاده بعمل آید.
- (ب) از فورمه شمولیت وزارت معارف برای ثبت شاگردان مکاتب محلی استفاده گردد.
- (ج) شاگردان مکاتب محلی در مکتب مرکزی که در آن کلاستر گردیده . راجستر شوند. برای هر شاگرد از طرف ریاست معارف ولایت یک کارت سوانح صادر میگردد. رهنما برای راجستریشن(اساس) در ریاست عمومی تعلیمات عمومی وزارت معارف قابل دسترس بوده و موسسات تطبیق کننده تعلیمات محلی میتوانند رسماً آنرا تقاضا نمایند. در صورت عدم موجودیت مکتب عامه در نزدیکی مکاتب محلی. ثبت نام شاگردان و توزیع کارت سوانح توسط تیم نظارتی ولسوالی انجام خواهد شد. (قسمیکه در شماره ۷ ج بالا ذکر گردیده)
- (د) امتحان و تصدیق از شاگردان مکاتب محلی همانند مکاتب عامه و طبق لایحه تعلیمات اساسی صورت گیرد.
- (ه) شاگردان مکاتب محلی با استفاده از سه پارچه شناخته شده؛ رسمی وزارت معارف از طریق مکتب مرکزی . به سایر مکاتب تبدیل میشوند.
- (و) موسسات تطبیق کننده/حمایت کننده تعلیمات محلی باید از سیستم واحد اداره معلوماتی تعلیم و تربیه (EMIS) که با سیستم اداره معلوماتی تعلیم و تربیه دولت به سطح ملی مطابقت داشته باشد . استفاده نمایند. شعبه سیستم اداره معلوماتی تعلیم مربوط مدیریت معارف مسولیت دارد که که موسسات تطبیق کننده را از ارقام که نیاز به جمع آوری دارد. مطلع سازد.
- (ز) اطفالی که در مکاتب رسمی شامل باشند . به هیچ صورت نمی توانند همزمان شامل مکاتب محلی شوند. در صورت بروز تخلف موسسه تطبیق کننده. آمر مکتب مرکزی(کلاستر) و مسولین نظارت ولایتی مسولیت قانونی دارند.

۱۲. معیارات استخدام . معاش و تربیه معلمین مکاتب محلی

- (أ) استخدام وسویه تحصیلی معلم

به اساس این معیارات . معلمین مکاتب محلی استخدام میگردند:

- i. اولویت به کاندیدان طبق ترتیب ذیل داده میشود.
 - ا) کسانی داده میشود که لسانه و یا فارغ صنف ۱۶ باشند. به فارغین موسسات تربیه معلم امتیاز داده میشود.
 - ب) از لیسه فارغ شده باشد (یا مکتب معادل فارغ صنف ۱۶)
 - ج) استثنائاً اشخاص با تحصیلات پایین تر از صنف ۱۶ ولی حد اقل تحصیلات . اتمام تحصیلات صنف ۶ به اساس توانائی . شوق و علاقه و منظوری شورای مکتب میتوانند بحیث معلم اجیر پذیرفته شوند. این معلمین نیاز به ترینگ های خاص از طرق موسسه تطبیق کننده و وزارت معارف داد. باید برای این معلمین در نزدیکی و در داخل جامعه شان و یا از طریق تحصیلات از راه دور . فرصت های ارتقای درجه تحصیل فراهم و از طرف موسسه حمایه کننده مربوطه تشویق شوند تا به نزدیک ترین مکتب عامه و یا برنامه های تسریعی و یا تعلیمات از راه دور شامل و درجه تحصیلی خود را مطابق معیار های وزارت معارف ارتقا دهند. همچنان برای چنین معلمین ترینگ های خاص از طرف موسسات حمایه کننده مربوطه و وزارت معارف در نظر گرفته شود.
- ii. مهم این است که برای صنوف دختران استخدام معلمین اناث نسبت به ذکور ترجیح داده شود. به دلیل اینکه اگر معلم مرد باشد برای بسیاری از دختران از طرف جامعه شان اجازه شمولیت در مکتب داده نمیشود. طوریکه در معیارهای ۱- ۲ خاطر نشان گردیده تا زمانیکه افغانستان یک تعداد کافی معلمین اناث پیدا نماید . معلمینی که تحصیلات کمتر از صنف ۶ دارند . برای تعلیمات محلی مستثنی شمرده میشوند. در این صورت برای معلمین لازم است تا آموزش های ارتقای دانش را که از طرف وزارت معارف و یا موسسات حمایه کننده مهیا میگردد . بطور حتمی اخذ نمایند. به معلمین این سطح اجازه تدریس صنفی که از سطح خود شان بلندتر است . داده نخواهد شد.
- iii. اولویت برای اشخاصی داده میشود که از طرف جوامع پذیرفته شده . در امور جامعه فعال و به تدریس در مکاتب محلی دلچسپی نشان دهند.
- iv. وزارت معارف مکلف است که سیستم را ایجاد نماید که تمام معلمین مکاتب محلی که تحصیلات اش پایین تر از صنف دوازده باشند. در آن تثبیت سویه نمایند. این سیستم امتحان تثبیت سویه . اندازه وسعت دانش . طرز برخورد و مهارت معلم

منتخب را تعیین مینماید. امتحان متذکره یک امتحان معیار است که وزارت معارف آنرا تهیه خواهند نمود.

ب) راجستریشن و اعتبار گذاری (Accreditation) معلم

- i. تمام معلمین مکاتب محلی بحیث معلم در وزارت معارف راجستر میشوند. این معلمین با استفاده از فورمه ثبت وزارت معارف در مکتب مرکزی راجستر و اطمینان حاصل میگردد که معلومات تمام معلمین مکاتب محلی در EMIS نگهداری میشود. برای تمام معلمین مکاتب محلی لایحه وظایف تهیه گردیده و مکلف اند تا قرار داد شرایط کاری را امضا نمایند.
- ii. معلمین مکاتب محلی میتوانند که در امتحان ملی لیاقت که توسط وزارت معارف تدویر می یابد، اشتراک نمایند. در صورت سپری نمودن موفقانه امتحان لیاقت معلمین مستحق تصدیقنامه شمرده میشوند. در صورت که معلمین در امتحان مذکور ناکام بمانند میتوانند که به حیث استاد اجیر طبق رهنمود های وزارت معارف وظیفه خویش را ادامه دهد.

ج) معاش و حاضری معلمین

- i. در صورتیکه معاش معلم از طرف موسسه ویا وزارت معارف پرداخته میشود بر اساس یک قرارداد رسمی صورت میگیرد.
- ii. معاش معلمین مکاتب محلی طبق نورم وزارت معارف بوده و برای آنعده معلمین مکاتب محلی که حد اقل معیارات تعیین شده را تکمیل نموده اند، پرداخته میشود.
- iii. حاضری معلمین توسط شورای مکتب، موسسات حمایه کننده مربوطه وزارت معارف طور هفته وار و ماهوار نظارت صورت میگیرد.
- iv. در صورتیکه پرداخت معاش معلم را وزارت معارف متقبل شده باشد، راپور حاضری به مکتب مرکزی ارائه گردیده و به اساس آن معاشات حواله میگردد. اگر معاش بدوش موسسات حمایه کننده باشد، جمع آوری و نظارت حاضری طبق پروسه همان موسسه صورت میگیرد.

د) تریبه معلم:

معلمان در ارتباط با دانش مربوط به مضمون تدریس، مهارت‌های تدریس، ظرفیت اداری و تعهد به وظیفه در آغاز استخدام و به صورت دوامدار مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت.

آموزش آگاهی دهنده (Orientation) و تقویتی (Refresher) برای معلمان مکاتب محلی بلافاصله پس از استخدام و به صورت سالانه با مشارکت در دوره‌های آموزش داخل خدمت که توسط موسسه تطبیق کننده و یا ریاست تربیه معلم وزارت معارف ارائه می‌شود. فراهم خواهد شد. همچنان بسته های آموزشی که از طرف موسسات حمایه کننده تهیه و منظوری ریاست عمومی تربیه معلم قبلاً در مورد اخذ گردیده باشد، نیز قابل تطبیق بوده و از طرف وزارت معارف قابل پذیرش خواهد بود. هرچند یک بسته معیاری که وزارت معارف به همکاری موسسات همکار آماده مینماید قابل تطبیق میباشد.

۱۲. تهیه کتب و مواد درسی

چون مکاتب محلی جزء تعلیمات عمومی بوده موسسات همکار مربوطه مکلف اند که نصاب تعلیمی واحد وزارت معارف را تطبیق نمایند.

چاپ و تهیه کتب مورد ضرورت شاگردان مکاتب محلی بطور رایگان از طرف وزارت معارف صورت میگیرد. موسسات مکلف اند حد اقل سه ماه قبل از شروع سال تعلیمی کتب مورد ضرورت خود را به ریاست نشرات وزارت معارف از طریق ریاست های ولایتی ارسال نموده تا شامل کتب نیازمندی عمومی وزارت معارف گردد. در غیر آن پرداخت هزینه چاپ کتب درسی برای مکاتب محلی مربوط به موسسات ارائه کننده تعلیمات محلی از طریق هماهنگی با وزارت معارف میباشد.

لوازم و ضروریات برای شاگردان معیاری خواهد گردید شاگردانیکه در مکاتب محلی شرکت می‌کنند. مستحق استفاده از لوازمی خواهند بود که برای نظام آموزش عمومی فراهم می‌شود.

بخش ج: برنامه آموزش تسریعی

۱۶. تعریف برنامه آموزش تسریعی:

پروگرام آموزش تسریعی جزء تعلیمات محلی بوده و تماماً موضوعات مورد بحث آن با مکاتب محلی که فوقاً تذکر داده شد، یکسان میباشد ولی با تفاوت های ذیل:

- (ا) پروگرام آموزش تسریعی طوری طرح و ترتیب میگردد که شاگردان شش صنف دوره ابتدائی را در مدت سه سال بدون رخصتیهای طولانی به پایان برسانند.
- (ب) در پروگرام آموزش تسریعی اطفال در صنوف ۱ تا ۳، هفته شش روز از روز شنبه تا پنجشنبه هر روزه ۵ ساعت درس می خوانند. که جمله ۳۰ ساعت درسی در هفته میشود.
- (ج) در پروگرام آموزش تسریعی در تابستان ساعات درسی ۴۵ دقیقه و در زمستان ۴۵ دقیقه تعیین شده و در جریان درس روزانه ۱۵ دقیقه تفریح گنجانیده شده است. تعیین وقت درس روزانه متعلق به ضرورت و آرزوی مردم هر محل میباشد.
- (د) شاگردان در صنوف چهارم، پنجم و ششم پروگرام آموزش تسریعی در هفته شش روز از روز شنبه تا پنجشنبه هر روزه شش ساعت درس می خوانند. که مجموعاً ۳۶ ساعت درسی در یک هفته میشود.

(جدول ۲) پلان تعلیمی هفته وار پروگرام آموزش تسریعی

شماره	مضامین	صنوف				
		اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم
۱	قرآن کریم / تجوید	5	5	5	4	4
۲	تعلیم و تربیه دینی	4	4	4	4	4
۳	لسان اول	9	9	9	8	8
۴	لسان دوم	0	0	0	4	4
۵	لسان خارجی	0	0	0	4	4
۶	حساب	6	6	6	۵	۵
۷	انسان و محیط زیست	0	0	0	2	2
۸	مهارت های زندگی	3	3	3	0	0
۹	حسن خط	3	3	3	۲	۲
۱۰	علوم اجتماعی	0	0	0	3	3
	مجموعه	30	30	30	36	36

۱۵. شمولیت اطفال در مراکز تعلیمی آموزش تسریعی

- (أ) اطفالی که بنا بر معاذیری نتوانسته اند به سن معین شامل مکتب رسمی شوند (سن آنها از ۱۰-۱۵ سال باشد) به رویت تذکره تابعیت در مراکز تعلیمی آموزش تسریعی شامل می شوند. در صورتی که اطفال مذکور تذکره نداشته باشند به رویت وضع ظاهری تثبیت سن شده و بعد از شمول به مرکز تعلیمی آموزش تسریعی از اولیای آنها تقاضا به عمل می آید. که برای اطفال خود تذکره تابعیت اخذ نمایند. کشانیکه سن آن بیشتر از ۱۵ سال باشد باید به پروگرام های سوادآموزی تشویق گردند.
- (ب) شاگردان مرکز تعلیمی آموزش تسریعی توسط یک هیئت سه نفری به شمول نماینده شورای محل، معلم مربوطه و مدیر یا سر معلم مکتب مرکزی انتخاب و شامل مکتب آموزش تسریعی میگردند.
- (ج) هیئت انتخاب شاگردان در مراکز تعلیمی آموزش تسریعی فورمه های شمول شاگردان را حین مراجعه توسط اولیای آنها خانه پری نموده و برای اجراءات بعدی حفظ می نمایند.
- (د) هیئت انتخاب شاگردان شهرت مکمل شاگردان را مطابق دفتر اساس طور دو نقله ترتیب و برای اجراءات بعدی حفظ می نماید.
- (ه) معلم، شاگردان انتخاب شده را شامل دفتر حاضری نموده و تحت تعلیم و تربیه قرار میدهد.
- (و) چون غالباً دختران در طول مدت جنگ از نعمت تعلیم و تربیه به دور مانده اند بنا بر آن، در انتخاب آنها تا حد امکان تأکید بیشتر صورت می گیرد.
- (ز) انتخاب شاگردان به مراکز آموزش تسریعی از نزدیکترین محلات زیست آنها صورت میگیرد.

۱۶. طرز العمل اخذ امتحانات

- (أ) در مراکز تعلیمی آموزش تسریعی امتحانات مطابق لایحه امتحانات مکاتب دوره تعلیمات عمومی وزارت معارف اخذ میگردد.
- (ب) نمرات امتحانات پروگرام آموزش تسریعی مطابق لایحه امتحانات مکاتب دوره تعلیمات عمومی وزارت معارف داده میشود.

- ج) امتحانات پروگرام آموزش تسریعی به طریقه های تحریری . تقریری . تحریری و تقریری و عملی اخذ میشود.
- د) شاگردانی میتوانند شامل امتحان نهایی شوند که ۸۵ فیصد حاضری مرکز تعلیمی را در صنوف مربوط تکمیل نمایند.
- ه) شاگردان در صورت عذر معقولی که مورد قبول معلم مربوط قرار گیرد می توانند با تکمیل ۷۵ فیصد حاضری دوره تعلیمی صنف مربوط شامل امتحان نهایی شوند. عذر معقول عبارت است از مریضی با تصدیق داکتر یا شخص مسوول قریه (در صورتی که در محل داکتر موجود نباشد) حادثه ترافیکی . فوت اقارب نزدیک . حوادث غیر مترقبه مانند حریق . سیل زلزله و امثال آن.
17. شمولیت شاگردان مراکز تعلیمی آموزش تسریعی در مکاتب عامه وزارت

معارف

- ا) بعد از آنکه شاگردان از صنف ششم پروگرام آموزش تسریعی فارغ شوند در صنف هفتم مکتب مرکزی که این صنوف در آن گروپ بندی (Cluster) بودند و یا سایر مکاتب عامه معارف شامل میگرددند.
- ب) شمولیت فارغان صنف ششم آموزش تسریعی در سایر مکاتب عامه به رویت نتایج امتحانات دوره های پروگرام آموزش تسریعی از طریق و تائید مکتب مرکزی آن صورت میگیرد.
- ج) موسسات تطبیق کننده پروگرام آموزش تسریعی است نام نویس مکمل شاگردان فارغ صنف ششم را همراه با کارتهای سوانح و جداول نتایج آنها با درج نمبر اساس رسماً به ریاستهای معارف ولایات مربوط تفویض میدارند.
- د) آنعده از شاگردان مراکز تعلیمی آموزش تسریعی که قبل از ختم صنف ششم بنابر معاذیر از صنف چهارم . پنجم یا ششم از یک محل به محل دیگر که در آنجا مراکز آموزش تسریعی موجود نباشد با فامیل خود نقل مکان کنند . ایشان به رویت سه پارچه که از طریق مکتب مرکزی طی مراحل و یا تائید میگردد . به مکتب عامه نزدیک خانه خود شامل میشوند.
- ه) از آنجایی که صنفهای مراکز تعلیمی آموزش تسریعی برای عین صنف تکراراً دایر نمیگردند . به رویت تصدیق به عین صنف در مکاتب تعلیمات عمومی نزدیک محل زیست خود شامل میشوند.

بخش د: روند واگذاری مکاتب محلی به مکاتب عامه

18. روند واگذاری:

روند واگذاری مکاتب محلی به مکاتب عامه در سه کتگوری ذیل صورت می‌گیرد.

(أ) ادغام شاگردان به مکتب عامه:

در این کتگوری تمام شاگردان با کتب درسی و مواد درسی به شکل مکمل به مکتب عامه که صنف محلی در آن کلاستر گردیده مدغم می‌گردد مسوولیت کلی به دوش مکتب عامه میباشد.

(ب) الحاقیه رسمی با مکتب عامه:

در صورت مشکلات مانند عدم رسیده گی شاگردان به مکتب عامه، مشکلات کلتوری خصوصاً برای دختران، مشکلات اقلیمی و امنیتی باشند مکتب محلی به حیث مکتب الحاقیه رسمی مکتب عامه قبول شده میتواند.

(ج) ارتقا به مکتب ابتدایه :

یک مکتب محلی واجد شرایط ارتقا به یک مکتب ابتدایه عامه وقتی شده میتواند که تعداد شاگردان در قریه/جامعه حد اقل به ۲۵ نفر بلند برود. در این صورت جامعه به همکاری موسسه همکار مربوطه میتواند بکسال قبل از ختم پروژه از ریاست معارف مربوطه تقاضای نماید تا آنها را در لست مناطق واجد شرایط تأسیس مکتب ابتدایه درج نماید.

در صورتیکه واگذاری کتگوری فوق الذکر امکان پذیر نباشد به حالت سابقه از طرف موسسه همکار مربوطه طبق موافقه جانبین برای مدت معین حمایه می‌گردد

(د) جذب معلم:

در روند واگذاری مکاتب محلی معلمین مکاتب محلی واجد شرایط از طرف وزارت معارف به هیئت معلم جذب گردد.

19. مسؤلیت موسسات همکار بعد از واگذاری:

در طرح و دیزاین پروژه های محلی یک سال برای پروسه تعقیبی در نظر گرفته شود در این مدت یک سال بعد از واگذاری مکاتب محلی موسسه همکار دارای مسؤلیت های ذیل میباشد.

(أ) نظارت از صنوف واگذار شده به مکاتب عامه.

(ب) بخاطر حصول اطمینان از ادغام شاگردان جذب معلم حضور شاگردان و معلم در مکتب مدغم شده. توزیع کتب، اسناد و سوابق تعلیمی و گذاری تمام مواد درسی، لابراتوار، کتابخانه و اسناد مربوطه به مکاتب مرکزی مربوطه.

20. اختتام مکتب محلی

مکتب محلی میتواند در صورت بروز عوامل ذیل خاتمه پیدا نماید:

(أ) شمولیت شاگردان از ۱۰ نفر کمتر شود. (اگر نیاز باشد بعد از احکام مقام ولایت یا شخص وزیر صاحب معارف ادامه پیدا کند.

(ب) استعفی معلم و عدم دریافت تعویض شایسته.

(ج) عدم امنیت که باعث متضرر شدن فعالیت ها میگردد.

در این صورت موسسه ارائه کننده تعلیمات محلی مربوطه، مدیریت معارف یا ریاست معارف مربوطه را در مورد خاتمه صنف رسماً اطلاع میدهد.

بخش ۵: احکام متفرقه

21. ترتیب این طرز العمل

جوامع و موسسات ارائه کننده تعلیمات محلی، یکجا با ادارات مربوطه معارف باید حد اقل معیارات را برای تعلیمات محلی در افغانستان در نظر گیرند. این طرز العمل با مشوره تمام موسسات که در بخش ارائه تعلیمات محلی فعالیت مینمایند، ترتیب گردیده و مفصلاً (با شاخص های قابل قیاس) تعلیم و تربیه، با کیفیت را که جامعه میتواند انتظار آنرا داشته باشد، شرح نموده است. حد اقل معیارات برای تعلیمات محلی یک قسمت کامل طرز العمل تعلیمات محلی را تشکیل میدهد.

22. اسناد معتبر دیگر

در صورت ضرورت به معلومات و جزئیات بیشتر به لایحه تعلیمات اساسی و قانون معارف که اسناد معتبر تر میباشد، مراجعه شود.

23. اجراءات

واحد های اولی و دومی معارف و موسسات داخلی، خارجی و پروگرامهای ذیربط بعد از تاریخ منظوری مقام محترم وزارت معارف مکلف به تطبیق این طرز العمل میباشد.

24. مواد و منابع توزیع این رهنمود

در تمام ریاست های معارف ولایات یک یک مدیریت مکاتب محلی با در نظر داشت تشکیل ایجاد گردد تا تمام امور اداری و تدریسی مکاتب محلی را عهده دار بوده و مطابق این طرز العمل و لایحه تعلیمات اساسی اجراء نماید.

این طرز العمل دارای (پنج بخش) و (بیست و پنج ماده) بوده و در صورت ضرورت از واحد تعلیمات محلی ریاست عمومی تعلیمات عمومی و یا ویب سایت وزارت معارف <http://www.moe.gov.af> قابل دریافت میباشد.

ملاحظه شد!

تاریخ / / ۱۳۹۰

داکتر فاروق وردک

وزیر معارف